

Sabima kartleggingsnotat 17-2025

Kartlegging av insektfaunaen på Smørklepp, Vinje, sesong 4 - 2025

Av Thor Jan Olsen

Søkeområde i Smørkleppfjellene

Skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) - vanlig i høyfjellet.

INNLEDNING

Planene for denne sesongen var å bruke mye tid og energi på undersøkelse av flere beitemarker og setervoller, samt lysfangst ved gården Rudningen. Det meste av innsamlingen ville da måtte bli utført av familien Willemsen, som bor på Rudningen. I perioder har også forfatteren deltatt i selve innsamlingene.

Emneord: Smørklepp, malaisetelt, lysfangst, kartlegging.

Kartleggingsinnsatsen

1. Malaisetelt

Planen var å sette opp fire malaisetelt i fjellområdene. Delvis i tidligere undersøkte områder, men også en ny plass: ROI.

Roi er en gammel seterplass innerst i Smørkleppdalen, på 640 moh. Plassen virker, med sine store, åpne områder, annerledes enn det som er vanlig i omgivelsene – som er skogkledd og bakkete.

Våren så ut til å komme uvanlig tidlig til Smørkleppdalen i år. Et malaisetelt ble derfor satt opp ved Roi allerede 7. april. Det var fortsatt mye snø i området, men under noen trær var det snøfritt, slik at teltet kunne settes opp. Det var mye spor av elg/hjort i området. Barduner og fester til malaiseteltet ble derfor så korte som mulig, festet til grener og stammer. Dessverre viste det seg ved første teltkontroll den 2. juli at en elg likevel hadde klart å rasere teltet. En av bardunene hadde blitt dratt med, og telttaket hadde revnet. Ved hjelp av gaffateip fikk teltet en ny sjanse.

Ved neste kontroll var teltet igjen totalrasert. Siden teltet også hadde stått mange sesonger, eksponert for vær vind og sol (sterkt UV-stråling fra sola) har nok dette påvirket plastbeholderen. Den var sprø og hadde sprukket. Teltduken var også svekket, og bare sømmene holdt restene av teltet sammen.

Malaisetelt som har hatt bedre dager...

Vi fikk tre viktige erfaringer av Roi-delen av prosjektet:

1. Malaisetelt i områder med hjortevilt må beskyttes, slik at dyra ikke kan komme i kontakt med teltet.
2. Malaisetelt har mer begrenset levetid i fjellet enn i lavlandet, og brytes fort ned i høyfjellet (vind, snø/slaps og UV-lys fra sola)
3. Men vi lærte også at Roi-området er interessant, og må inn i planene for 2026.

Ved Fiskemovatn var det snøfritt i slutten av mai, og malaisetelt ble satt opp der den 19.mai.

Tredje malaisetelt ble plassert på felt som tidligere var undersøkt. Dette skjedde da først i midten av juni. Været hadde variert mye, med vakkert vær rundt 17.mai – og nytt snøfall 21.mai.

Ytterligere ett malaisetelt ble satt opp i høyereliggende område. Da på en lokalitet som ligger sørvendt og på en relativt frodig flekk.

2. Lysfelle

Ved gården ble det benyttet lysfelle så snart været var høvelig. Imidlertid ble det lange pauser da været skiftet mye, med mye regn/sludd i perioder langt ut i juni.

I de gode periodene registrerte vi en lang rekke nattflyvende sommerfuglarter. Riktignok ingen rødlistede, men viktige registreringer likevel – området har relativt få registreringer fra før.

3. Manuell fangst

Som vanlig deltok hele familien Willemsen i fangst med håv og manuell leting i vann og jord.

En rekke dagsommerfugler og biller ble samlet inn med disse metodene. Særlig ble områdene rundt Rudningen grundig undersøkt, og også feltet ved Fiskemovatn ble besøkt flere ganger for manuelle søk.

RESULTATER

Malaiseteltene ga relativt dårlige resultater denne sesongen. Ett – det som ble satt opp ved Roi – ble ødelagt mellom 7. april og 2. juli, reparert og ødelagt igjen senere. To andre, som sto i høyere områder, ble også ødelagt i løpet av juni-juli pga slitasje og dårlig vær (og elg eller hjort).

Ett malaisetelt fikk stå i fred for dyr gjennom hele sesongen, nemlig det ved Fiskemovatn. Imidlertid var insektmengden mindre enn vi har erfart tidligere på dette feltet.

Lysfelle ble redningen for å finne nye arter for Smørklepp i år.

Blant annet dukket det opp fire av våre tannspinnere (Familie: *Notodontidae*):

Bjørketannspinner (*Pheosia gnoma*)

Kameltannspinner (*Ptilodon capucina*)

Grå ospetannspinner (*Notodonta torva*)

Sikksakktannspinner (*Notodonta ziczac*).

Disse er vanlige arter i Sør-østlige Norge, men Telemark har få registreringer.

For eksempel er grå ospetannspinner (*Notodonta torva*) tidligere bare funnet en håndfull ganger i fylket.

Selvsagt ble lysfangsten dominert av nattfly (*Noctuidae*) og målere (*Geometridae*).

Disse legges til for Smørklepp i år. En god del av dem er førstefunn for Vinje kommune.

Manuell fangst (håving og plukk) gir alltid noen arter, og disse blir fortløpende lagt inn på Artsobservasjoner etter hvert som de blir identifisert.

De planlagte manuelle søkene på setervoller måtte delvis utsettes til neste sesong, da det sjelden klaffet med vær og muligheter til å komme seg ut.

Siste malaisefangst fra Fiskemovatn er i skrivende stund ikke åpnet for identifisering. Resultatene herfra blir lagt inn på Artsobservasjoner etter hvert.

En stor takk til SABIMA for støtte til prosjektet!

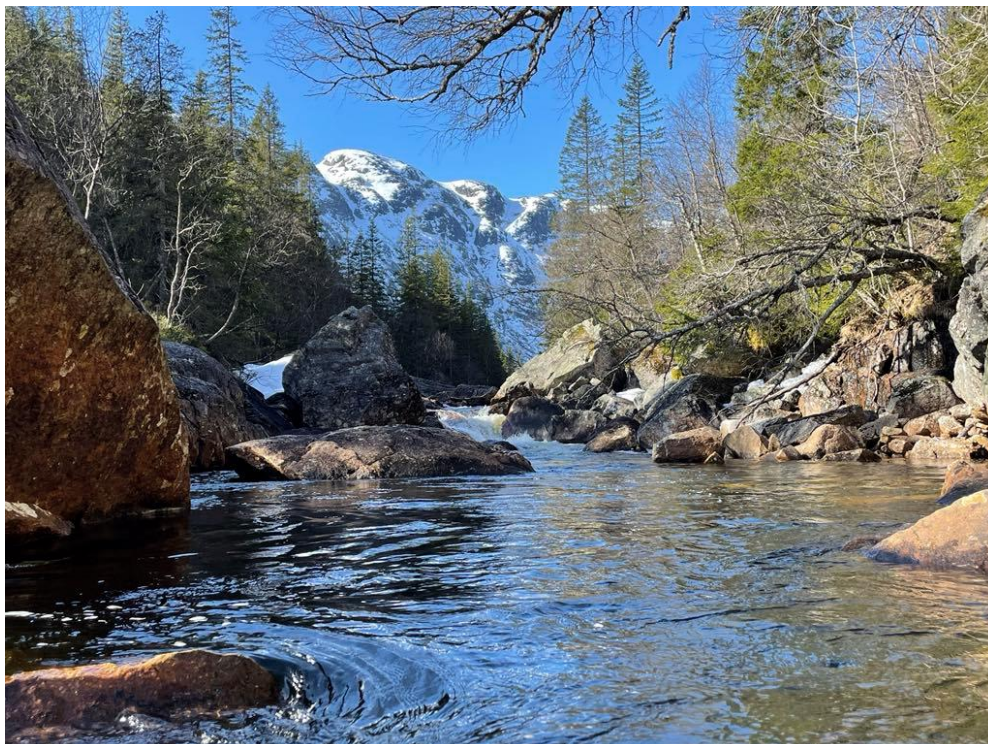
Takk for hjelp til identifisering:

Sindre Ligaard, Vestby (biller)
Matthias Riedel, Tyskland (snylteveps)

Og en stor takk til familien Willemsen for kjempestor innsats gjennom hele sesongen!

Litteratur:

Leif Aarvik, Lars Ove Hansen og Vladimir Kononenko, 2009: *Norges sommerfugler*
Håkan Elmquist og Göran Liljeberg, 2024: *Mottfjärilar i Sverige*

Fremtidig søkeområde (Klevastøylåi)